

เทศน์เช้า วันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๘

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว! ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ โลกมันร้อน คุณิ ขนาดพระมาบวชแล้วเขายังตามมาจองเวรจองกรรม สมัยโบราณเราเวลาบวชพระบวชเจ้าแล้วเขายกให้ เขาพอใจ นั่นโลกมันยังไม่เร้าร้อนจนเกินไป แต่นี้โลกมันเร้าร้อน ทำสิ่งใดมีแต่ความเบียดเบียนมีแต่ความกระทบกระทั่งกันไปทั้งนั้นแหละ สิ่งที่กระทบกระทั่งกันเพราะอะไร เพราะแผ่นดินธรรม แผ่นดินทองไง ถ้าแผ่นดินธรรม แผ่นดินธรรมจะเจือจางกัน จะเห็นอกเห็นใจกัน หน้าที่การงานคือหน้าที่การงานนะ เราทำมาค้าขายมันก็ธรรมดา มันธรรมดา ถ้ามันธรรมดาแล้ว สิ่งที่มีขนาดตกบกพร่องในหัวใจ สิ่งที่มีขนาดตกบกพร่องในหัวใจ มันปรารถนา มันต้องการให้มากไปกว่านั้นไง ถ้ามากไปกว่านั้น สิ่งนั้นมันไม่มีเหตุไม่มีผล แต่ถ้ามันมีเหตุมีผลมันเป็นเรื่องธรรมดานะ

เวลาพระเราบวชมา เวลาบวชต้องมีปัจจัย ๔ ปัจจัย ๔ อุปัชฌาย์ บัณฑิต นี้บาตรของเธอหรือ บาตรของเขา บาตรของเราเองนะ บาตรเรายืมใครมาไม่ได้ ต้องเป็นบาตรของเราเอง ถ้าเป็นบาตรของเราเอง ผ้าของเธอหรือ มีปัจจัย ๔ ไร คนเราต้องมีปัจจัย ๔ นะ เพราะกำเนิด ๔ องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้ว เวลาตรัสรู้ธรรมขึ้นมา กามภพ รูปภพ อรูปภพ เกิดชาติใดภพใด ใช้ชีวิตอย่างไร กินอาหารอย่างไร ดำรงชีวิตอย่างไร

นี่ก็เหมือนกัน เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดเป็นมนุษย์มันต้องมีปัจจัย ๔ ถ้าปัจจัย ๔ ก็ดำรงชีวิต ถ้าขาดปัจจัย ๔ ชีวิตจะดำรงได้อย่างไร ถ้าชีวิตดำรงได้แล้ว ดำรงไว้เพื่อประพฤติปฏิบัติ ถ้าคนมีสติปัญญา แต่คนไม่มีสติปัญญาเขาก็ดำรงชีวิตไว้เพื่อเป็นสาธารณประโยชน์ เขาว่าสิ่งนั้นเขาทำคุณงามความดี ความดีของโลกเขา ทำสาธารณประโยชน์...ใช่ มันเป็นสาธารณประโยชน์ แต่เวลาครูบาอาจารย์ของเรา ท่านทำสาธารณประโยชน์ ท่านต้องเอาตัวท่านรอดให้ได้ก่อน ถ้าเอาตัวท่านเองรอดได้แล้วมันจะเป็นความสะอาดบริสุทธิ์ตั้งแต่ภายใน ถ้าความสะอาดบริสุทธิ์ตั้งแต่ภายใน แม้แต่กิดอกกุศลมันยังเป็นไปไม่ได้ ทำสิ่งใดมันจะเป็นกุศลโดยแท้จริง

แต่จิตใจของเราเนะ เราเพื่อประโยชน์สาธารณะ แต่เราทำอะไรไป เวลามันอัดคัดขาด แคลน เวลามันขาดตกบกพร่อง มันมีความน้อยเนื้อต่ำใจ น้อยเนื้อต่ำใจเพราะว่า “เราทำความดี แล้วทำไมมันยังทุกข์ข้งยากขนาดนี้ เราทำคุณงามความดีแล้วทำไมมันทุกข์ข้งยากขนาดนี้” ความดี เป็นความดีประจำโลกใจ ต้นทุนเท่ากันใจ ต้นทุนคือการเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบ พระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนาสอนนะ อุดตา หิ อุดตโน นาโถ ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน แล้วเรา ค้นตัวของเราเจอไหม? เราค้นตัวของเราไม่เจอใจ เราค้นได้แต่ผลของวิญญะ

ผลของวิญญะคือการเวียนว่ายตายเกิดในวิญญะนั้น ถ้าเวียนว่ายตายเกิดในวิญญะนั้น ใคร เป็นผู้ที่เวียนว่ายตายเกิด เวลาเกิดมันเกิดจากท้องพ่อท้องแม่ ถ้าเกิดจากท้องพ่อท้องแม่ นี่ผลของ วิญญะ แต่เวลาคนเกิดละ ปฏิสนธิมันเกิด ปฏิสนธิเกิด เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ไม่มี พ่อไม่มีแม่ มีแต่บาปกรรม กรรมมันพาเกิดใจ โอบปาติกะนี้กรรมพาเกิด เกิดมาสำเร็จรูปเลย สิ่ง นั้นปฏิสนธิจิต นี่ปฏิสนธิจิต เวลาเราจะมาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตเป็นผู้กำหนด จิตกำหนดกลม หายใจก็เป็นอานาปานสติ จิตกำหนดพุทโธมันก็เป็นพุทธานุสติ ถ้าจิตไม่กำหนดนะ สิ่งนั้นมัน เป็นทางวิชาการ

วิชาการมันมีอยู่แล้วนะ ธรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเราต้อง ศึกษา ศึกษามาเป็นแนวทาง เวลาศึกษามาเป็นแนวทางนะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมามันก็จะ เป็น สัจจะเป็นความจริงของเรา ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงของเรา มันไม่แห้งแล้ง เวลามันแห้งแล้งมัน ว่าแห้ว มันไม่มีที่พึ่ง เวลาพระเราเวลาจิตใจตก บอกเลย “พ่อเราก็ตายมา ๒,๐๐๐ กว่าปี เราก็คือ เป็น ลูกอนาถา เราไม่มีพ่อไม่มีแม่ เวลาปฏิบัติไปก็ปฏิบัติไปด้วยความกระเสือกกระสน”

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระอานนท์ไว้ “อานนท์ ธรรมและวินัยจะ เป็นศาสดาของเธอ เป็นศาสดาของเธอ” เรามีธรรมวินัยเป็นที่พึ่ง ผู้ที่มีศีล ผู้ที่มีศีลสะอาดบริสุทธิ์ จะเข้าสังคมไหน เข้าสิ่งใด เข้าที่ไหนมันก็เข้าด้วยความไม่ระแวง เพราะอะไร เพราะศีลเรา สะอาดบริสุทธิ์ใจ ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจละ

ถ้ามีคุณธรรมในหัวใจ เวลาปฏิบัติ เวลาเริ่มต้นมันก็ปฏิบัติด้วยความสงบระงับ เวลามัน เสื่อมไป เห็นไหม คนเรามันหมดไฟนะ เวลามันหมดไฟขึ้นมา มันท้อแท้ น้อยเนื้อต่ำใจ แต่ คนเรามันมีไฟ ถ้ามันยังมีไฟอยู่ มันมีสะเก็ดไฟอยู่ เรามีเชื้อเข้าไป ใส่เข้าไปแล้วเราพยายามเป่า พยายามเร่งขึ้นมาให้มันมีไฟขึ้นมา ถ้าเรามีครูบาอาจารย์ มีครูบาอาจารย์เป็นแบบนั้นใจ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านออกประพฤติปฏิบัติ หลวงตาท่านบอกว่าเวลาหลวงปู่มันไป เวลาเข้าป่าไป เวลาอีกหิมขึ้นมามันก็เหมือนไฟ มันเผาไหม้ตัวเอง เวลาจิตมันเสื่อมนะ มันก็เหมือนกับถ่านดำๆ นั่นล่ะ ถ่านต้องจุดไฟมันถึงติดใช่ไหม พอถ่านไฟจุดไม่ติด มันสีดำ มันมีแต่ความสกปรกทั้งนั้นแหละ เห็นไหม เวลามันอีกหิม อีกหิมจนเผาจนตัวเองไป เวลามันมอดไหม้ไปก็เหมือนถ่าน ถ่านที่ไม่มีไฟ ถ้าถ่านไม่มีไฟ

เวลาเราประพฤติปฏิบัติในสติปัญญา ๔ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปีนะ ถ้าเราทำสมคุณ สมคุณ ความพอดี ความสมคุณ ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี อย่างน้อยเป็นพระอนาคามี ถ้าเป็นพระอนาคามี พระอนาคามีเป็นอย่างไร เราก็ไม่รู้จัก ขณะที่เป็นอย่างเรา เรามีแต่ความทุกข์ความยากอยู่ในปัจจุบันนี้ แล้วพระอนาคามีเป็นอย่างไร พระอนาคามีอยู่สุดเอื้อมไง พระอนาคามีเราจะมีความสามารถทำได้ขนาดนั้นไหม

แต่เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติไป คนสำมะเลเทเมา ถ้าเขามีศีลของเขา เขาก็หยุดของเขาได้ ถ้าเขาหยุดของเขาได้ เขาก็เป็นผู้ที่มีศีล นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเขามีศีลแล้ว ศีลคือความปกติของใจ ถ้าเขาหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตใจเขาจะมีความสงบระงับเข้ามา ถ้ามีความสงบระงับเข้ามา จากปุถุชนเป็นกัลยาณปุถุชน ยกขึ้นสู่โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามีผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล นี่จิตมันเป็นอย่างนั้น จิตมันเป็นอย่างนั้น จิตมันพัฒนาไป ถ้าจิตมันพัฒนาไป

คูสิ เราศึกษามา เวลาศึกษามา เวลาเราสำเร็จมาแล้วเขาต้องให้ประกาศนียบัตรใช่ไหมว่า ผู้นี้มีการศึกษาแล้ว ได้สอบผ่านแล้ว ได้มีคุณวุฒิเท่านั้น เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา จิตใจของเรามันทุกข์มันยาก เวลาที่มีสติปัญญาขึ้นมา เรากำหนดพุทโธๆ พุทธานุสติ กำหนดกลมหายใจ อานาปานสติ เวลาสงบเข้ามานี่เป็นกัลยาณปุถุชน แล้วใครเป็นล่ะ ใครเป็นล่ะ? จิตมันเป็นอย่างนั้น จิตมันเป็นอย่างนั้น ที่ว่าเราค้นหาตัวเราเอง ปฏิสนธิจิตมันอยู่ที่ไหน เราค้นเพื่อเรานี้ไง

ถ้ามันมีไฟ ถ้ามีไฟมันปลุกปลอบตัวเองขึ้นมาให้อีกหิมได้ แต่ถ้าไฟมันมอด ไฟมันมอดมันมีแต่ความร่ำร้อน ไฟมันมอดมันมีแต่ความน้อยเนื้อต่ำใจ เรามีครูบาอาจารย์ของเรากระตุ้นใจ ครูบาอาจารย์ของเราคอยกระตุ้นนะ หลวงปู่มันท่านบอกเลย พระเวลาเดินไปขาดสติ นี่ซากศพมันเดินได้ ซากศพมันเดินได้ เราขอมเป็นซากศพไหม

เราเป็นคน เรามีสติมีปัญหา เราไม่ใช่ซากศพเดินได้ ถ้าไม่ใช่ซากศพเดินได้ มันก็ต้อง กระตุ่น กระตุ่นขึ้นมาให้มันมีกำลังขึ้นมา ถ้ามีกำลังขึ้นมามันมีความมุมานะ มีความเพียรขึ้นมา มีความเพียรขึ้นมา กำหนดพุทโธด้วยความชัดเจน อานาปานสติก็กำหนดด้วยความชัดเจน ถ้ามัน สงบระงับเข้ามา สงบระงับเข้ามาก็มีความสุขแล้ว ถ้าจิตสงบมันจะมีความสุขมาก แต่ความสุข อย่างนี้ ความสุขอย่างนี้มันอยู่ในกฎของอนิจจัง มันเจริญขึ้นมันก็แปรปรวนไป โลกนี้ไม่มีอะไร คงที่ โลกนี้สสารทุกอย่างมันแปรสภาพตลอดไป

“ธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมะเป็นธรรมชาติ” ธรรมชาติมันก็แปรปรวนอย่างนี้ แล้วเรา ยกขึ้นสู่วิปัสสนา ยกขึ้นวิปัสสนาเพราะอะไร เพราะด้วยความละเอียดอ่อน ด้วยความสุขุมคัมภีร ภาพ ด้วยความสุขุมนะ เวลามันเห็นกายขึ้นมา ความเห็น ความเห็นมันผ่านมา ถ้าจิตเราไม่มีสติ มันก็ผ่านไป ถ้าจิตเราไม่มีกำลังแล้วมันก็ไหล ภาพมันไม่นิ่ง ถ้าเราฝึกหัดของเราจนภาพมันนิ่ง ขึ้นมาได้ นี้อุคคหนิมิต ใช้อำลัง ใช้อำลังคือใช้ความคิด ใช้อำลัง ใช้การรำพึงไปให้มันแปรสภาพ ไป ถ้ามันแปรสภาพของมัน นี้อภิปากะ แยกส่วนขยายส่วน

แม้แต่ความเห็นเราตั้งไว้มันยังตั้งไว้ไม่ได้เลยถ้าจิตไม่มีกำลังนะ มันไหลนะ มันไหลไป เรื่อยๆ แต่ถ้ามันมีกำลังขึ้นมา มันจับได้ มันมีกำลังไม่พอ จับได้มันก็หยุดนิ่งของมันอย่างนั้น ให้ วิภาคะ ให้มันขยายส่วนมันไม่เป็นหรอก มันไม่เป็น วาง ถ้ามีครูบาอาจารย์ ท่านให้วางไว้ วางไว้ แล้วกลับมาพุทโธ กลับมาใช้ปัญญาอบรมสมาธิ กลับมาเพิ่มกำลัง กลับมาเอาความสดชื่น กลับมาเอาสติ เอาสมาธิ แล้วพอมันมีกำลังขึ้นมา มันสดชื่น มันสดชื่น มันมีกำลังขึ้นมาแล้ว ย้อนกลับไปพิจารณา ถ้าย้อนกลับไปพิจารณา จับไม่ได้แล้ว กายหายไปไหน ภาพที่เห็นกายไป ไหน นี่มันเป็นอดีต อนาคตใจ มันต้องเป็นปัจจุบัน มันต้องมีการกระทำ

ครูบาอาจารย์ท่านคอยกระตุ้นๆ ให้เรามีไฟ ถ้ามีไฟมันมีการกระทำ มีการกระทำ เวลา เป็นขึ้นมามันเป็นที่ไหนล่ะ? เวลาเป็นขึ้นมามันเป็นที่ไหนนั่นไง ถ้าหัวใจเวลามันเป็นขึ้นมา มัน เป็นขึ้นมาที่ว่าอนาคามีมันสุดเอี่ยมๆ โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามีมรรค สกิทาคามี ผล อนาคามีมรรค อนาคามีผล มันวิวัฒนาการ มันพัฒนาของมันไป แต่ระหว่างที่วิวัฒนาการ พัฒนาของมันขึ้นไป มันต้องมีครูบาอาจารย์คอยชี้ คอยแนะนำ คอยบอก

ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านไม่มีครูบาอาจารย์ ท่านไม่มีครูบา อาจารย์ ท่านปรึกษาตัวเอง ปรึกษาตัวเอง มาทดสอบตัวเอง แล้วพยายามขวนขวาย สุดท้ายแล้ว

ท่านก็มาเทียบเคียงกับพระไตรปิฎก เทียบเคียงกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา เวลาปฏิบัติแล้วก็มีรายงานองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ก็เทียบเคียงพระไตรปิฎก มาทดสอบมาตรวจสอบ ตรวจสอบแล้วเข้าทางจงกรม เข้าทางจงกรมพิจารณาของเรา เวลาจิตมันเป็น มันมหัศจรรย์

เวลาศึกษาตามตำรา ตำรามืออยู่แล้ว เราศึกษาตามตำรานะ เราศึกษาแล้วเราก็ซาบซึ้ง “มันจะเป็นไปได้หนอ มันจะปฏิบัติได้หรือเปล่า ใครจะมีความสามารถขนาดนี้” เวลาศึกษาไปแล้วมันเข้าอ่อนใจ เพราะสิ่งนั้นมันเป็นสิ่งที่เหนือโลก สิ่งเหนือจินตนาการ สิ่งที่เราคาดหมายไม่ได้ เวลาเราปฏิบัติขึ้นมามันเป็นขึ้นมาในใจ ตำรามันมืออยู่ในตู้ เวลามันเป็นมันเป็นขึ้นมาในใจ เวลาสติขึ้นมามันยับยั้งได้หมดเลย เวลามันเกิดสมาธิขึ้นมา เราเกิดปัญญาขึ้นมา โอ๊ย! มันตื่นเต้น มันพัฒนาของมันขึ้นไป

เวลาปฏิบัติขึ้นไปแล้วก็ตรวจสอบ มาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมวินัย ตรวจสอบ ตรวจสอบธรรมวินัย เพราะไม่มีครูบาอาจารย์ที่น่าไวใจได้ ที่น่าไวใจได้เพราะอะไร เวลาปฏิบัติของเราไป เราเป็นในหัวใจ ไปถามท่าน ถามว่า ตอบข้าง ถามว่า ตอบข้าง ไปไหนมา สามารถสองศอก แล้วเราจะเชื่อเขาได้อย่างไร

ถ้าหลวงปู่มันท่านมีชีวิต คำรงชีวิตของท่านอยู่ หลวงปู่ขาว หลวงปู่แหวน ครูบาอาจารย์ท่านจะไปเยี่ยมหลวงปู่มัน คิดสิ่งใด ทำสิ่งใด ท่านรู้หมดแล้วแหละ เวลาหลวงปู่ขาวท่านเล่าให้ฟัง เวลาเราไป ท่านลากใส่รามาวุคให้เราฟัง ความเห็นเรา ความคิดเรา ความเป็นในหัวใจของเราท่านลากออกมาพูคให้เราฟัง

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านมีของท่าน ที่มันไวใจได้ ไวใจได้แบบนี้ไง ไวใจได้เพราะเราเป็นในใจเราก็สงสัย เราก็ลังเลนะ เอ๊ะ! นี่มันคืออะไร นี่มันคืออะไรนะ ท่านตีแผ่เลย ดึงออกมา มันเป็นอย่างนี้ๆ แล้วต้องทำอย่างนี้ๆ พัฒนาขึ้นไปอย่างนี้ๆ แล้วเราทำขึ้นไป พอเราทำขึ้นไปแล้วนี่ปัจจุตัง มันยอมลงตรงนี้ไง ที่กรรมฐานเราเคารพครูบาอาจารย์เพราะครูบาอาจารย์ท่านมีคุณธรรมในใจของท่านไง ถ้าท่านมีคุณธรรมในใจของท่าน มันเป็นความจริงขึ้นมาไง

ถ้ามีครูบาอาจารย์เราก็อบอุ่นใจใหม่ แต่ถ้าหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มัน นี่เป็นวาสนาของท่าน ท่านได้สร้างอำนาจวาสนาของท่านมาเอง ท่านบอกว่าท่านปรารถนาเป็นพระโพธิสัตว์

ท่านปรารธนาเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วหลวงปู่เสาร์ท่านปรารธนาเป็นพระปัจเจกพุทธเจ้า

คำว่า “ปรารธนา” ต้องสร้างบุญญานิกรมา คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ท่านเสียดลามาทั้งนั้นแหละ ชีวิตนี้เสียดลมาตลอด แม้แต่ชีวิตนี้ก็เสียดลเพราะอะไร ชีวิตนี้เสียดลจากภพชาตินี้ไป มันได้บุญกุศลมันก็ส่งเสริมไปๆ มันไม่ใช่เสียดลแล้วมันจะจบสิ้น มันไม่จบสิ้นหรอก เพราะว่าคนที่มิวุฒิภาวะ มีปัญญาขนาดนั้น ท่านรู้ได้ของท่านขนาดนั้น ท่านเสียดลของท่านเพื่อพัฒนาการ เพื่อพันธกรรมของจิต มันวิวัฒนาการของมันขึ้นไป อำนาจวาสนาบารมีสูงขึ้นๆ ของมันไป

หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านก็ทำของท่านมา ท่านทำของท่านมา ท่านถึงมิวุฒิภาวะ ท่านถึงมีอำนาจวาสนาบารมีที่สามารถจะพยายามแหงทะลุผ่านอวิชา พญามาร ครอบคร้วของมารนะ ครอบคร้วของมารตั้งแต่พญามาร ลูกมาร หลานมาร เหลนมาร มันครอบงำหัวใจเรา ครอบคร้วของมาร มารมันคืออวิชา คือความไม่รู้ในใจของเรา แต่มันรู้เรื่องอื่น รู้เรื่องกิเลสที่มันให้คิด รู้เรื่องกิเลสที่มันชักนำไป มันชักนำเข้าไปประสามัน

นี่ท่านปรักษากัน ท่านทำของท่านมา ทำของท่านจนเป็นความจริงขึ้นมาในใจ ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาในใจ แล้วใครเป็น

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นมนุษย์นะ ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด ในบรรดาครูบาอาจารย์ของเรา พวกเราเคารพหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นมากที่สุด เพราะว่าท่านทุกข้มาก่อน ท่านบากบั่นมา คำว่า “บากบั่นมา” คุณิ เวลาหัวใจของเรา เราไม่ต้องว่าน่าเคารพบูชาขนาดไหน เอาหัวใจของเรา เราไม่มีการศึกษาหรือ? เราก็มีการศึกษา แล้วเรารักตัวเราเองไหม? รัก แล้วเราปรารธนาคุณงามความดีไหม? ปรารธนา แล้วเราพยายามทำของเราไหม? ทำ แล้วมันได้หรือไม่ได้? ไม่ได้ แล้วทำไมของท่านทำไมท่านกระเสือกกระสนของท่านไปได้ละ ทำไมท่านทำได้ละ

มันต้องมีอุบายสิ มันต้องมีอุบายวิธีการ คนทำได้ คนทำงานเป็นเขาสามารถสอนคนที่ทำงานยังไม่เป็น ฝึกหัดๆ จนเป็นได้ เพราะท่านเคยทำเป็นแล้วและทำได้แล้ว มันถึงมีความมั่นใจ มีความมั่นคงใจ แต่ของเรานั้นยังอยากได้ แต่ยังไม่ทำไม่ได้ พอทำไม่ได้ พอมีความผิดพลาด กิเลส มันยุเลย มันเสียบเลย กิเลสมันเสียบทันทีเลย แล้วพอเสียบไปๆ ไฟก็มอดไปเรื่อยๆ

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ของเราจะ ท่านจะเพิ่มพินเพิ่มไฟ ท่านจะเพิ่มเหตุเพิ่มผลให้เรา เหตุผลรวมลงเป็นธรรม ท่านจะกระตุ้นเราเต็มที่เลย กระตุ้นเราเพราะอะไร เพราะศาสนทายาท เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไป สงฆ์ในโลกนี้ไม่เคยขาดเลย ถ้าขาด จะบวชพระเรามาไม่ได้

แต่พระอริยสงฆ์ ถ้าพระอริยสงฆ์ไม่เคยขาดเลย หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ทำไมท่านไม่แสวงหาของท่าน ทำไมท่านไม่หา คนป่วยต้องหาหมอแน่นอน คนป่วยถ้ามีหมอแล้วใครจะมาค้ำคั่นอยู่ของเราตัวเอง แต่ท่านไปหาแล้ว ไปรักษากับหมอ หมอให้แต่ของแสลง หมอให้แต่สิ่งที่เป็นโรคเพิ่มมากขึ้น เราก็เจ็บไข้ได้ป่วยพออยู่แล้ว เราก็ทุกข์ยากมากอยู่แล้ว ไปหาท่านเพื่อจะให้ท่านบรรเทาๆ ทำไมมันมีแต่ของแสลงขนาดนั้นนะ เลยต้องออกค้นคว้าหาเอง ออก พยายามทำของท่านเอง

แล้วพอท่านทำได้แล้ว เวลาท่านวางพื้นฐานไว้เพื่อให้พวกเรามั่นคงใจ เวลาประพฤติปฏิบัติยากไหม? ยาก คำว่า “ยาก” มันยากเพราะกิเลสของเรา ขিপปาภิญญา ที่เขาบอกปฏิบัติได้ง่ายๆ เขาไปปฏิบัติกัน

คำว่า “ปฏิบัติได้ง่าย” เขาต้องได้สร้างอำนาจสมาธิมา เหมือนกับเด็ก เด็กถ้ามีเชาวน์ปัญญา มันมีเชาวน์ปัญญา มันฉลาดมาก เด็กบางคนปานกลาง เด็กบางคน เราพยายามสอน ลูกของเราพยายามสอนขนาดไหนนะ มันก็ไม่ทันเขาสักที ไม่ทันเขาสักที นั่นมันเป็นเพราะอะไรล่ะ มันเป็นเพราะเขาสร้างของเขามา เขาได้สร้างบุญกุศลของเขามา

นี่ก็เหมือนกัน จิตใจของคนที่ปฏิบัติได้ง่ายรู้ง่ายเขาต้องมีพื้นฐานของเขามา เขาต้องทำของเขามา เขาทำของเขามา แล้วเวลาบอกว่ารู้ง่ายๆ แล้วถ้าเราทำมา เราก็ต้องรู้ง่ายบ้างสิ แต่มันก็ไม่ง่ายสักที มันไม่ง่ายสักทีเพราะอะไร เพราะกิเลสของเราๆ ใจ ความคุ้นชินในใจของเรา คุ้นชินความคิดอย่างนี้ แต่ไอ้เรื่องคิดดีๆ มันไม่คิดสักที แล้วถ้าคิดดีๆ ขึ้นมาก็คิดแป็บเดียว แต่คิดสิ่งที่แผดเผาตัวเอง คิดมากตลอดเวลา แล้วบอกว่าสิ่งนั้นไม่ดี แล้วจะคิดทำไมล่ะ

เราก็ฝึกหัดๆ ทำของเราขึ้นมา แล้วพยายามเพิ่มพินเพิ่มไฟ อย่าให้เป็นคนหมดไฟ คนหมดไฟ ไฟมอดคนนะ แล้วชีวิตนี้อัปณา แต่ถ้าคนมันมีไฟในตัวเอง แล้วพยายามชวนชวาย คนคนนั้นจะประสบความสำเร็จนะ นี่ก็เหมือนกัน เราจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราพยายามให้กำลังใจ

ตัวเอง ให้กำลังใจตัวเอง ครูบาอาจารย์ท่านก็ให้กำลังอยู่แล้ว แต่อยู่ข้างนอกไข่มุข ให้กำลังใจตัวเอง ฮึกเหิม

เวลาเราประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราก็ทำได้ เราต้องทำได้ เราต้องทำได้ แล้วถ้ามันยังทำไม่ได้ ทำไม่ได้เราก็ยืน เดิน นั่ง นอน อิริยาบถ ๔ มันทำได้ทั้งนั้นแหละ ทีนี้ถ้ายืน เดิน นั่ง นอน เราเปลี่ยนอิริยาบถของเรา แต่หัวใจ หัวใจมันเฉา หัวใจมันเหมงมันหงอย เราพยายามกระตุ่นระลึกถึงองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าผจญพญามาร ท่านทุกข์ยากขนาดไหน แล้วเราแค่นี้ ความทุกข์ความยากของเราไม่ได้ขี้เล็บของท่านหรอก

ฉะนั้น ถ้าเราทำความจริงของเรา มันมีกรรมและวินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นที่พึ่งอยู่แล้ว มีครูบาอาจารย์เป็นหลังอิงอยู่แล้ว แล้วเราทำไมไม่ชวนขวยชะ ทำไมเราไม่ชวนขวย อันนี้เป็นโอกาสของเรานะ อันนี้เป็นเวลาของเรานะ ถ้าเราตายไปก็จบแล้ว

นี่ก็เหมือนกัน เวลาถ้าจิตเราเสื่อม ถ้าเราไม่สนใจ เราก็จบ เวลาจิตมันเสื่อม เวลากิเลสมันยุณะ เวลามันเลิกไปแล้ว “ดีแล้วนะ ถ้าเรายังอยู่นั้น เรายังโดนเขาหลอกอยู่ต่อไป” มันยังพอใจกิเลสมันยังให้ช็อคอกไม้ต่อไปนะ แต่ถ้าเราเอาจริงเอาจังของเราละ หักมันให้ได้ ทำมันให้ได้ หักให้ได้

แล้วเวลาจิตมันสงบไปแล้วนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เราเกิดภาวนามยปัญญาขึ้นมา มันจะมหัศจรรย์ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ลัทธิศาสนาอื่นเขามีข้อบังคับของเขา แต่ในธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้อิสระภาพ ไม่เคยบังคับใคร ให้ประพฤติปฏิบัติให้เป็นความเป็นจริงขึ้นมา ถ้าเป็นจริงขึ้นมา ปัจจัตตัง สันติภูฏิกโก

นี่ปัจจัตตัง สันติภูฏิกโก เวลาวันมาฆบูชา พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเพราะอะไรล่ะ เพราะมันระลึกถึงบุญถึงคุณไง นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราประพฤติปฏิบัติเป็นความจริงขึ้นมาแล้ว ไม่ต้องไปบอกเขาหรอก เวลาหลวงตาท่านกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ท่านกราบแล้วกราบเล่าๆ

ถ้าไม่มีศาสดา ไม่มีครูบาอาจารย์ที่ท่านแสวงหามา ไม่มีการวางแนวทางไว้ คนอย่างเราหรือมันจะคั่นคั่นมาได้ขนาดนี้ คนอย่างเราหรือมันจะคั่นคั่นมาได้ขนาดนี้ มันไประลึกถึงคุณตรงนั้น มันไปเห็นบุญเห็นคุณ ท่านถึงกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยหัวใจ กราบ

แล้วกราบเล่านะ ถ้าไม่มีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเบิกทางเอาไว้ล่ะ พวกเราจะมีปัญหา
อย่างนี้หรือ ถ้ามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเบิกทางไว้ๆ

บอกว่า พระกรรมฐานไม่เคารพองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...อ้าว! ว่าไปนู่น เคารพ
เคารพมากๆ แต่เวลาปฏิบัติแล้วมันปฏิบัติอยากได้เป็นปัจเจกตั้ง สันติภูมิจึง โท่ อยากได้ของจริง นั้น
เป็นศาสดาของเรา แต่ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต เราจะทำขึ้นมาท่ามกลางหัวใจนี้ เอวัง